

Introitus:

1 Žalm. Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! 2 Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost, 3 na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha. 4 Hlahol Hospodinu, celá země, dejte se do plesu, pějte žalmy, 5 pějte Hospodinu žalmy při citeře, při citeře necht' zazvučí žalmy; 6 s doprovodem trub a polnic hlaholte před Hospodinem Králem! 7 Ať se moře s tím, co je v něm, rozburácí, svět i ti, kdo na něm sídlí, 8 dlaněmi necht' zatleskají řeky, s nimi ať plesají hory 9 vstříc Hospodinu, že přichází, aby soudil zemi. On bude soudit svět spravedlivě a národy podle práva.
Žalm 98

KK 120 Flétny, housle a šalmaje
KK 118 Bůh s vámi (1.-3. sloka - mezihra a 4.-6. sloka)
KK 132 Přeslavný k nám již přišel den
KK 131 Narodil se...

Čtení z Evangelia:

Lukášovo evangelium 2:1-20

Čtení ze Staré smlouvy:

„V onen den odpovím, je výrok Hospodinův, odpovím nebesům a ona odpoví zemi, 24 země pak odpoví obilí, moštu a oleji a ony odpoví Jizreelu (to je Bůh rozsívá). 25 Vsej je pro sebe do země, Neomilostněné budu milostiv, těm, kdo Nejsou-lid-můj, řeknu: „Tys můj lid,“ a on řekne: „Můj Bože!“ Ozeášovo proroctví 2:23-25

Čtení z epištol:

„Vy však *jste* rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid *určený* k *Božímu* vlastnictví, abyste rozhlásili mocné skutky toho, jenž vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. ¹⁰ Vy, kdysi ‚Ne-lid‘, *jste* nyní lid Boží; vy, *kdysi*, Ne-slitovaní, jste však nyní došli slitování.“ 1. dopis Petřův 2:9n

Nám, nám narodil se!

Jak se kazatel stěhuje, stává se mu, že přijde do lidského příběhu, který vyvrcholí právě o Vánocích. Právě v době, kdy se všichni touží potkat v nejlepším světle. O Vánocích chtějí být všichni obdarováni a ještě spíše obdarovat někoho jiného a cítit přijetí, jako se přijímá ten dárek. Pamatuji na rodinu, která si vyžadovala hlasité a nadšené přijetí daru. Obdarovaný sice se zařatými zuby spotřeboval sprchový gel, který dostal o předposledních Vánocích, ale dostal pod stromeček další. Opět gel značky, kterou by nepoužíval, opět balení, které přijde na řadu napřesrok. A opět se čekalo, že bude vděčně pochvalovat dárkyni, která na potlesk vděčnosti čekala. Nepřišel? Byla viditelně znechucena a nemohla pochopit, že daru není k lásce zapotřebí.

Všichni jsme obdarováni Vánocemi. A kdyby jen toto jemné vánoční napětí... Pamatuji si na pohled na zasněžené střechy přes mříže obvodního oddělení Policie. Bylo brzo ráno na Štěpána... Jakýsi muž mne požádal, abych mu svědčil. Ano, znal jsem jej už déle. Manželský příběh vyvrcholil hádkou, která vyústila do rozchodu rodičů dvou dětí, které jsou už dnes dospělé. Manželé od sebe... Vánoce? Přetížený termín! Kolik svátečních dnů jsem s někým prožíval divně. Dnes se tomu říká: „To nevymyslíš!“

O Vánocích si rádi zpíváme a dnes tou písní zakončíme: „Nám, nám narodil se!“ S údivem a nechápavě kroutíme hlavou, zda se skutečně Pán Bůh chtěl zabývat námi. Zda mu to za to stálo začít řešit naše starosti. Vážně se chtěl stát člověkem v roce nula, který je opravdu stejně šílený, jako je rok 2015 na svém sklonku. S velkou vděčností tedy dnes vzdáváme chválu nebeskému Otci, že i nám, skutečně i nám narodil se. O Vánocích se neudála revoluce, sociálně a politicky se celá Zem nijak nezatřásla. Všechny úkazy na nebi vymizely a zhasly. Jen jedna věc se stala všem,

kteří zpívají aramejsky či arabsky.¹ Zažili příchod lidskosti a dobré vůle. Vánoce přinesly možnost být si blízko!

Ale tuhle tóninu vděčnosti vždycky neudržíme. Vidět Zemi ve středu Vesmíru, to nebyl jen astronomický přešlap starověku či středověku. To nebylo jen proto, že tehdy neměli internet. To bylo a je vždycky znova z jiného důvodu: Člověk se stal středem světa, existovala pro něj jen jedna cesta, ta jeho. Jen můj dárek! Jen mé uspokojení! A tak o Vánocích samozřejmě začal chápat, že se všechno děje kvůli němu. O něj jde! Připustme si to. Já to doznávám!

A odtud nemáme daleko k menší a nebo větší míře soběstřednosti, se kterou žijeme. A paradoxně: to, že jsme se stali křesťany, místy ještě utvrdilo naši potřebu být středem Vesmíru. Odbrzdlilo to lidské nároky. Bůh se smiloval nade mnou, tak se musí všichni - povinně - smilovat taky. Musí mne snést, ať jsem jakýkoliv. Především uhájit sebe, politovat se, nezeptat se, nezajímat se, nečekat, neposlouchat, uhájit své peníze, ubránit své místo u stolu. Řeknu to i jazykovou hříčkou: Křesťanství se pak musí před cizinci *bránit*, zcela zapadlo, že třeba jej *šířit*. Ale jde to i jinak vyjádřit. Pro příklad zase takto: Vzrušuje nás kdejaký *cizinec*, rusky se řekne *inostránec*. Můžete ruštinu nenávidět, ale ten člověk v té řeči není označen jako cizí, jen přišel z jiné strany. Takové je „Rusko“ mnoha národů a stran.

A to je svět, kam přišel náš Pán. Je to svět mnoha stran a mnoha názorů. Žádná strana není ta jediná a nikdo nemá ten výlučně jediný názor. A všemu je třeba svým způsobem a svým časem naslouchat a porozumět.

K tomu přirozenému zájmu o sebe sama ještě dodám: Když jsme v polovičce prosince tohoto prosince četli texty o Janu Křtiteli, naznačil jsem, že si Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi potomci vysvětlují, že to právě oni byli ‚*Ne-lid*‘ a ‚*Ne-slitování*‘ a nyní právě jim patří: ‚*Neomilostněné budu milostiv, těm, kdo ‚Nejsou-lid-můj*‘, řeknu: ‚*Tys můj lid,*‘ a on řekne: ‚*Můj Bože!*‘ (1. dopis Petrův 2:10) Ano, přiznejme si, čteme to rádi o sobě. Ale je to o Izraeli! Ozeáš přehrává na svých dětech tragédii Dcery jeruzalémské.

To až apoštol Pavel si dovilil rozšířit tato slova pro všechny, kteří byli cizí. On (či pisatel dopisu do Efezu) se odvážil mluvit o nás všech pohanec, ‚*že jsme byli v tom čase bez Krista, odcizení společenství Izraele, bez účasti na smlouvách zaslíbení, bez naděje a bez Boha na světě*. A pak přijde zlom: *Ale nyní v Kristu Ježíši vy, kteří jste byli kdysi daleko, stali jste se blízkými v krvi Kristově.*“ (Dopis Efezanům 2:12n) ‚*Přišel a zvěstoval pokoj vám, kteří jste byli daleko, a pokoj těm, kteří byli blízko, neboť skrze něho jedni i druzí máme přístup k Otci v jednom Duchu.*“ (2:17n) To je přímo vánoční evangelium!

Tak jak to myslel ten Jan Křtitel vůči Izraeli, když jim řekl: ‚*Vydávejte tedy ovoce svědčící o pokání a nezačínajte si říkat: ‚Náš otec je Abraham.‘ Neboť vám pravím, že Bůh může Abrahamovi vzbudit děti z těchto kamenů.*“ (Lukášovo evangelium 3:8)? Myslel to tak, že si těžko mohou milost vyžadovat stůj, co stůj. Nemohou předstrkovat sebe sama do první linie. Nemohou se vnučovovat dějinám, že třeba ukojit právě jejich nouzi. Bože, dělej! Jsi povinen! Jen když hledají milost u Hospodina tak, jak je Mojžíš učí, nemohou se s Ježíšem minout. Pro ně přišel ten rabi Ježíš, kterého nám volky nevolky přenechávají.

Nám, nám zjevili se...

Nemáme problém ale jenom s Izraelity. Máme problém i s nebesy a jejich obyvateli: ‚*A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.*“ (Lukášovo evangelium 2:13n) Podle našeho přesvědčení byli andělé na nebesích především, možná jenom, kvůli nám. Malujeme je nad Betlémem, kde je ale nikdo neviděl. Viděli je jen pastýři, jimž Pán Bůh dal nahlédnout do radosti,

¹ Viz: Arabsky zpívaný *troparion*, zpívá kantor Nader Hajjar z Antiochejského patriarchátu v Kanadě: <https://www.youtube.com/watch?v=MvjiVam2HO4&feature=youtu.be>

kteřá zachvátila nebesa. Do Betléma s pastýři andělé už nešli. Jinými slovy, podobá se to Ozeášovým slovům: „**V onen den odpovím, je výrok Hospodinův, odpovím nebesům a ona odpoví zemi...**“ (Ozeášovo proroctví 2:25) Andělé plesali nad odpovědí, kterou z nebes dostali na svou adresu, proto tam byl takový ruch a pastýři do něj měli nahlédnout!

Nám, nám - celé Zemi narodil se!

Samozřejmě se Ozeášův proročský text má chápat jinak! Je to zajímavě nepřímá řeč. „**V onen den odpoví nebesům a ona odpoví zemi, země pak odpoví obilí, moštu a oleji a ony odpoví Jizreelu (to je Bůh rozsívá).**“ (Ozeášovo proroctví 2:23-24) Pán Bůh přijde podobně jako nějaké zemědělské božstvo? Jistě, budete-li číst Ozeášovo proroctví, pak je v něm Izrael nevěrný Pánu Bohu právě s Baaly: „...**Jejich matka smilnila, nestydatě jednala ta, jež je počala. Vždyť říkala: Půjdu za svými milenci, kteří mi dávají chléb a vodu, vlnu a len, olej a nápoj.**“ (Ozeášovo proroctví 2:7) Jinými slovy, Pán Bůh přichází jako nesrovnatelně, daleko lepší a kvalitnější, než bohové, které je třeba uplácat. Baalové se tváří, že vládnu nad nebem a zemí. Nic však nemají skutečně ve svých rukou. Pán Bůh bude lepší, než tupě stojící sochy Baalů, lépe, než bulvár a přiočil a otlí kněžáci sledující přízeň veřejnosti: „**I stane se v onen den, je Hospodinův výrok, že budeš volat: Můj muži, a nebudeš už na mě volat: Můj Baale.**“ (2:18) Změní se omyl, ve kterém se hledáš. Toužíš po pokoji, toužíš po lidskosti - a hledáš to na místě, kde nic není. Teprve až odpoví Bůh nebesům...

Místo tupého zírání na obrazovku nastane rozhovor. Když se v textu píše: „**V onen den odpoví nebesům a ona odpoví zemi, země pak odpoví obilí, moštu a oleji a ony odpoví Jizreelu,**“ (Ozeášovo proroctví 2:23-24) miní se tím, že Pán Bůh *odpoví*, ale některé překlady říkají, že *položí otázku, dotáže se, vyzve, objedná*. Tedy nastane rozhovor. Učitel přece učí tak, že odpovídá otázkou, aby si jeho žák položil opět otázku. Bůh se stal člověkem, naplnil naši touhu po skutečném lidství. Čím? Že spolu zase začneme mluvit! Nic jiného vlastně nehledáme, toužíme, aby byl svět trochu lidský, vstřícný, skutečný a milý. Dokonce, že v Kristu získá odpověď stvoření.² Bůh začne mluvit i se zemí, s přírodou a také s námi. Že se bez baalovských zkratk prolne zem a lidství. Nám, nám - celé Zemi narodil se!

A ještě naposled z proroctví Ozeášova: Jizreel - široké a rovné údolí slibující úrodu. Potravinová banka. Není divu, že Achab kdysi chtěl vinici Nábota Jizreelského (1. kniha Královská 21). Rovina Jizreel byla krásná a úrodná! Jenže právě Jizreel je zatížen krví a bolestí. Kolik bitev tam už bylo! Tam zemřel král Jóšijáš před pádem prvního chrámu a zajiťím v Babylóně. A právě Jizreel je zaměnitelné a Armagedonem, místem posledních bojů tohoto věku, kde budou „**zničeni ti, kteří ničí zemi.**“ (Zjevení Janovo 11:18b a 16:14-16)

Tedy příchodem Boží odpovědi, příchodem Mesiášovým nastane politický zlom. Ale nic se nezmění mávnutím proutku! Nic nebude hned vidět! Však: Nepadl Herodes, nebyli ztrestáni římsí okupanti, neotevřely se brány věznic, chudí zůstali chudí... Ovšem, narozením Ježíšovým přišel ten nejsilnější možný důvod k lidskosti. K tomu, co se zdá nepoužitelné a zbytečné a na co rezignoval už na začátku dějin Kain³ A najednou je tu argument, který všechno přebíjí: Vždyť se stal Bůh člověkem! Tam kde bylo plno bojů, války a bolesti, tam bude zase zaseto. Bůh bude rozsívat! A Země bude plodit tak, jak je k tomu od stvoření určena.

Nám, nám narodil se!

Amen, tak to je!

² Viz: Dopis Římanům 8:18nn

³ iz: Kniha Genesis 4:9